

Crisisoverleg Tuinbouw corona

Aanwezig:

1. Jaap Bond (Topsector T&U)
2. Adri Bom-Lemstra (GPNL)
3. 10.2.e [REDACTED] (telefonisch, Royal FloraHolland)
4. 10.2.e [REDACTED] (GPNL)
5. Annie van de Riet (AVAG)
6. 10.2.e [REDACTED] (Topsector T&U)
7. Sjaak van der Tak (GTNL)
8. 10.2.e [REDACTED] (min LNV)
9. Ruud Paauwe (GTNL)
10. 10.2.e [REDACTED]
11. Henk Westerhof (Anthos)
12. Niek Jan van Kesteren (Greenport Holland)
13. Richard Schouten (GroentenFruit Huis)
14. 10.2.e [REDACTED] (GroentenFruit Huis)
15. 10.2.e [REDACTED] | 10.2.e [REDACTED]
16. Eveline Herben (VBN)
17. Matthijs Mesken (VGB)
18. Niels Louwaars (Plantum)
19. Albert Abee (gemeente Westland)
20. 10.2.e [REDACTED] (LTO)
21. 10.2.e [REDACTED] (GPNL)

Situatieschets door Jaap Bond

De Tuinbouw sector werkt samen in Greenports Nederland om deze crisis het hoofd te bieden.

Doelstellingen: In kaart brengen wat de huidige stand van zaken is en waar de grootste pijn nu en op de langere termijn zit. Crisisteam oprichten, goede communicatielijnen organiseren tussen alle aanwezige partijen en richting de verschillende ministeries. De structuur van Greenports Nederland zal worden gebruikt om alles te faciliteren en de algemene tuinbouwzaken te communiceren. Iedere partij heeft een eigen verantwoordelijkheid naar zijn eigen achterban toe. Zij moeten zelf de rust naar de achterban creëren.

Missen we nog iets qua doelstellingen?

Niek Jan van Kesteren: stand van zaken mbt het Kabinet? Wat moet er gebeuren om de acute financiële problemen op te lossen. VNO-NCW wil dat alle kosten per direct worden gestaakt zoals belastingen, energie, werknemerslasten. Vanmiddag overleg VNO MKB om acute problemen op te lossen. Cees Oudshoorn wil graag notitie voor overleg met kabinet.

Niels Louwaars: In hoeverre zijn wij een vitale sector? Kunnen werknemers hun kinderen naar school sturen. Geen vitaal proces maar wel cruciale beroepsgroep, geldt voor de voedselketen.

Jaap Bond: vanuit alle ministeries zijn er crisisteams. Er is een nauwe samenwerking tussen de ministeries. LNV neemt verantwoordelijkheid voor de tuinbouw. Deze sector is ook in beeld bij EZK.

Glastuinbouw Nederland

Stand van zaken; grootste knelpunten sierteelt sector; totale markt is ingezakt. Er is overleg met een

grote groep kwekers. Alles staat in de kas voor mei. Dit kost aan inkomsten 800 miljoen tot 1 miljard kosten (kwekers, logistiek), nodig is Belastingvrij stelling, energie vrijstelling, werktijdverkorting is niet aan de orde want de mensen moeten blijven werken, schrap de ODE. En misschien de bloemen schenken aan de verpleging als solidariteitsactie. Schade 2 miljard voor de sierteelt. Noodpakket vormen waarin de belasting, energie, werktijdverkorting, aanvullende financiering. Over 3 weken gaan de eerste bedrijven mogelijk failliet.

GroentenFruit Huis

De directe levering aan Horeca vallen weg. Lange termijn; als de crisis lang duurt dan wordt het lastiger. Voedselproductie heeft absolute prioriteit. Arbeid; er zijn signalen dat de Polen terugkeren naar Polen, is direct een bedreiging voor het werk dat gedaan moet worden. Andere sectoren kunnen bijspringen qua arbeid. GTNL komt met informatie.

Anthos

Het is wisselend bij ons. De markt is compleet op zijn kop gegaan. Het bollenseizoen is nu gelijk afgelopen. In USA pakken de lokale kwekers de kans om eigen product naar voren te schuiven. Het feel good is al bezig; mensen zetten hun kassen open om de bloemen weg te geven.

De grootste exporteurs op China zijn weer actief richting China, dit komt langzaam op gang. Men moet voor het najaar eigenlijk op pad, dat kan nu niet. De retail reageert terughoudend, men wil eerst zien wat er gaat gebeuren, dus nieuwe contracten worden nog niet gemaakt. Voor de lange termijn is er grote onzekerheid. Boomkwekerij; retailmarkt is vergelijkbaar met de bollen. Vollegrond; indien het te lang duurt dan zijn producten niet meer verkoopbaar. Moeilijk om dit in te schatten qua schade.

De handel zal niet inkopen, dus het risico zal bij de teler blijven liggen. Bedragen zijn nog niet bekend. Maatregelen: mee gaan in de stroom van VNO-NCW. Kostenbeheersing kan het bedrijfsleven voor de korte termijn helpen. Voor de lange termijn zijn wel aanzienlijke kosten: dit is nog niet in te schatten.

Laten we eenduidig zijn in de berichtgeving richting de bedrijven. Er is 90 miljard beschikbaar, welke criteria gelden hiervoor. Dit moet zo snel mogelijk beschikbaar zijn.

VBG

De handel ligt helemaal op zijn gat. De situatie is kritiek. Grote bedrijven gaan failliet als het lang duurt. Wat is het juridische aspect ivm contracten die er zijn met retailers? Er zijn signalen dat zij onder hun contracten willen uitkomen. Dit moet op Europees niveau worden aangepakt.

Plantum

De grootste zorg is transport. Er is nog geen lock down op transport. Wanneer dit gebeurt dan komt de totale voedselvoorziening in gevaar. Niet alleen voor NL maar ook mondiaal. Zaadbedrijven maken gebruik van burgerluchtvaart. Arbeid; grote zorg, we moeten de mensen aan het werk blijven houden. Keuringsdiensten moeten hun werk kunnen blijven doen.

Royal FloraHolland

10.1.c

De situatie; er zijn noodkredieten nodig; bedrijven vallen om. Er zijn gesprekken met de Rabobank, maar een garantstelling van de overheid is noodzakelijk. Uitstel van betaling van energiebedrijven, ODE is nodig. Inkomstenderving is enorm. Er moet een noodfonds komen. Als er niet wordt ingegrepen dan is het einde sector. Arbeidskosten. Telers twijfelen om weer te gaan planten en zaaien, dit is een lange termijn scenario.

Royal Floraholland heeft mensen beschikbaar om te helpen om informatie op te halen. Ook in de communicatie. De veiling zelf is ook bezig om af te schakelen. De productie is niet zomaar uit te zetten.

Telers moeten liquiditeitsprognoses aanleveren, per direct aan RFH. De grenzen moeten open blijven om ook de retail te blijven leveren.

Avag

Sommige projecten liggen stil, hierdoor zullen deadlines niet gehaald worden. Contracten worden niet getekend vanwege onzekerheid. Protectionisme is een onzekerheid op langere termijn. Landen gaan hun eigen bedrijven eerst voorrang geven.

GroentenFruit Huis

Overleg gehad met min en CBL. Afzet loopt goed, foodservice is helemaal ingezakt. Een aantal landen zit dicht. USA is voor paprika belangrijk, vliegverkeer richting USA gaat niet. Het paprikaseizoen start bijna. Als er geen vliegverkeer mogelijk is dan heeft dit grote gevolgen voor de prijzen van paprika. Personeel om te oogsten is een kritiekpunt. Personeel moet beschikbaar zijn om te oogsten, verpakken, in distributiecentra en bij retail. Het seizoen voor asperges, zacht fruit komen er aan. Als er te weinig personeel is dan kunnen de oogsten niet worden binnengehaald.

Import is geen probleem. De beschikbaarheid van containers is wel een probleem, deze flow is verstoord omdat er geen producten uit China komen. Gember, knoflook uit China lastig. Andere landen krijgen problemen met arbeid. Het overschot aan groenten en fruit is niet op te vangen door de verwerkende industrie (tegen verspilling). Zij heeft geen overcapaciteit om deze te verwerken.

Zorgen om de logistiek; men wil geen chauffeurs meer in huis, deze worden bij elkaar in een aparte ruimte geplaatst tijdens het lossen. Dit is een kritiekpunt.

Imago technisch is groente en fruit geen probleem. Keuringsdiensten zijn belangrijk; nationaal en internationaal. Vraag de politiek om niet te kritisch en bureaucratisch te zijn met arbeidstijden. Laat mensen werken, het is keihard nodig.

Certificaten; waar nodig moet men uitstel krijgen, heeft geen prio. De retail is schappelijk, maar er is 1 grote Duitse retailer die eist dat er een leveringsplicht is. Dit is chantage, dit moet Europees aangekaart worden.

KAVB

Alles staat stil. Men wil weten of men moet blijven zaaien, water geven, verwarmen. De kwekers hebben een dilemma of men moet blijven investeren. De kosten zijn nog niet in te schatten. Men wil uitstel van betaling, het noodfonds. Hoe zorgen we dat we zo snel mogelijk alle schade in beeld brengen. De banken moeten coulant zijn met uitstel van betaling. Kritieke punten zijn: logistiek, personeel. Werktijd verkorting.

Er moet een coördinatie zijn waar mensen vrij komen en ingezet kunnen worden in andere sectoren.

Ieder land denkt aan zichzelf. Voor de transportsector moet hier scherp naar gekeken worden. Transport moet doorgaan vinden. Internationaal is dit een aandachtspunt. En luchtvrachtverkeer is cruciaal om de voedselketen draaiend te houden.

De sector is heel belangrijk.

LTO Nederland

Arbeid is een zorgpunt. Ziekmelding, buitenlandse arbeidskrachten. Logistiek is cruciaal. De boomkwekerij zit midden in het seizoen.

LTO en GTNL zitten samen in een taskforce voor arbeidskrachten. Er zijn handelsbedrijven die arbeidscapaciteit beschikbaar hebben. Anthos en GroentenFruit Huis sluiten aan. Vanuit VBG zal er heel veel arbeidscapaciteit beschikbaar zijn. Men zal willen gaan schuiven met personeel. Er zal een scheiding moeten zijn tussen een plantaardig deel en dierlijk deel.

De keten moet in stand worden gehouden, anders gaat de sierteeltsector niet goed. Moet men doorgaan met het werk. Anders komt de totale cyclus in gevaar waardoor er op langere termijn onvoldoende productie is.

Royal FloraHolland

De snelheid van handelen is van belang. Situatie is zeer urgent.

Rabobank

Er komen grote problemen aan vanwege het in elkaar klappen van de markt. Er zijn sectoren die nu geld moeten verdienen die hier het hele jaar niet meer goed kunnen maken (bijv asperges en zacht fruit). Banken en ministeries overleggen over aansluiting tuinbouw aan het BMKB. Banken kijken naar uitstel van aflossing, er moet nog meer geïnventariseerd worden. Rabobank adviseert om een regeling voor 3 jaar te laten gelden richting de overheid. Men verwacht 2 à 3 maanden 100 % omzetverlies, en dan langzaam opbouwen. Scenario's zullen ook gecommuniceerd worden richting LTO, Glastuinbouw nl en RFH.

Hoe staat het met de andere banken? Alle banken moeten op een gelijke manier acteren naar de telers. Rabobank voert hierover overleg met andere banken.

Jaap Bond: Er moet een krediet beschikbaar zijn om de lonen door te kunnen betalen. Er moet een borgstelling vanuit de overheid komen. Wij moeten onze leden heel goed op de hoogte stellen wat men moet doen. De branche organisaties moeten hierin faciliteren.

Hoe gaan jullie om met bedrijven die er al niet gezond voor staan? Rabobank: er moet een continuïteitsperspectief zijn als de markt herstelt.

Een productfonds van de EU was beschikbaar ten tijde van de EHEC. Van EHEC kunnen we leren dat ondernemers individuele schades vast moeten leggen. Ten tijde van EHEC had Productschap hier een rol in. Kan nu niet.

Communicatie is essentieel.

Hoe komen deze zaken bij het kabinet? Wie neemt hier de lead in? Dit doet het regie team. Dit geldt voor de gezamenlijke punten.

Gemeente Westland

De gemeenten spelen een rol om de flexibele arbeidskrachten te inventariseren. Gemeente Westland gaat bedrijven met meerdere locaties samenvoegen in de WOZ om zo de ODE aanslag te verkleinen. Goed initiatief, dit moeten andere gemeentes gaan overnemen. GPNL en GTNL gaan hiermee aan de slag.

Samenvatting van Jaap Bond

- De sierteelt , noodpakket maken.

- Taskforce arbeid: LTO leading, wij leveren de input hiervoor. De hele keten moet hierbij aanwezig zijn. Het loket wordt GPNL.
- Sierteelt; hierbij moeten alle sectoren onder vallen; dus bloemen, planten, bomen, zaden en uitgangsmaterialen.
- Rabobank: We moeten tuinbouwbreed kijken hoe we alles kunnen aanpakken. Daarom centraal alles via GPNL.
- Arbeidstijd verkorting: bedrijven hebben geen inkomsten, wel werk. Dit moet wel specifiek benoemd moeten worden. Voor betalen loon is kredietfaciliteit nodig met borging van de overheid.

Wat moet in het noodpakket?

1. Er zal een nootkrediet vanuit de banken moeten komen, en een nootfonds voor de langere termijn.
2. Er is een borgstelling voor krediet van de banken nodig zodat de lopende kosten zoals salarissen door betaald kunnen worden. Dit moet het rijk met de banken gaan regelen. Rabobank pleit om de BMKB light versie te maken. De banken moeten de regie hebben in het contact met de overheid. Snelheid is geboden.
3. Hoe zorgen we dat bedrijven op de middellange termijn niet gaan omvallen? Hier is een nootfonds voor nodig. Hiervoor is iets meer tijd. Maar dat moet ook snel komen. Het verhaal van de sector moet goed in beeld komen. Het is geen machine die uitgezet kan worden. Kengetallen moeten in beeld gebracht worden. De processen (cycli) moeten verteld worden. Dit moet naar EZK, en LNV.

Acties: Iedereen moet een A4 aanleveren met de actuele financiële problemen, kengetallen. Alles gaat naar GPNL. Welk schade bedrag gaan we communiceren waaraan behoefte is qua nootfonds. Dit moet snel gebeuren. (is al gebeurd, er is een schadebedrag van 5 miljard op de korte termijn vastgesteld)

We moeten als tuinbouw met 1 mond communiceren, dat is belangrijk. Bij elkaar zijn we net zo belangrijk als Schiphol en KLM. Begin deze middag moet een persbericht de deur uit doen. (persbericht is inmiddels verstuurd)

Regiegroep van het crisisteam: **10.2.e** Adri, Jaap, Sjaak, Niek Jan. Dit moet LNV weten. Niet allemaal zelf naar LNV gaan, dus via deze groep. Er zal een app groep worden aangemaakt. De regie groep heeft contact met de ministeries. De splitsing zal liggen tussen de financiële rol en andere zaken.